

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házon kívül:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetidő és
Könyv utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kódiratokat visszaszolgáltatás
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 7.

Apponyi.

Huszonöt év! az idő hogy eljár...
Férfi lett azóta a gyűgő gyermekből,
öreg ember a férfiből, az öreg emberből
pedig por és hamu. Változtak az idők és
váltak az emberek. Új eszmék, új
gondolatok hozták forrongásba az elmé-
ket. A ki a negyedszázadot átaludta volna,
most nem találja bele magát a világ
sorjába.

Huszonöt év! az idő bizony eljár.

És ime, huszonöt év múltával az
egész ország ugyanolyan reménykedéssel
veszi körül Apponyi Albertet, mint a hogy
körülvette negyedszázaddal ezelőtt. Sirban
vannak milliók és milliók, a kik benne
látták a férfit, a magyar, a politikus ideál-
ját. S a tábor még sem csökkent számban;
ellenkezőleg: nőtt. Megnőtt egy or-
szágga.

Apponyi ma a nemzet vezére s most
az ő ragyogó ünnepén látjuk, mennyire
hivatva volt a vezérszerepre mindenkor.

Sokszor nem értette meg őt a nem-
zet, sokszor félreértette a dinasztia. Ma
mind a kettő benne találja biztonságának,
erejének zálogát.

Azt a szerencsétlen közjogi hadako-
zást, mely a 67 és 48 közt álkadó csa-
tasorban kötötte le a nemzet erejét,
Apponyi utmutatása szerint el lehetett

volna kerülni. Fokozatos, következetes
haladás a törvényes 67-ről a törvényes
48 felé, megnyerve a nemzet erejét és a
korona bizalmát: ime, Apponyi programja.
Békés, céltudatos, hazafias program,
alkalmas a békitésre, a biztos hala-
dásra.

Magyar hadapródiskolák, magyar ka-
tonai akadémia, magyar katonai levelezés,
magyar tüzérség: ime, e programnak
egyes megvalósított pontjai, a melyek a
haladásnak egy-egy állomását jelentik.

De minő haladás volt ez!

Szemben egy többséggel, mely hipok-
rita lojalitásból ellene szegült; háta mö-
gött egy kisebbséggel, mely pillanatnyi
sikerre vágyva, a biztos alapozást, lassu
haladást lenézte — ebben a keserves
küzdelemben kellett Apponyinak odáig
jutnia, hogy végre maroknyi híveivel más
pártba kellett belépnie.

És akkor bontakozott ki Apponyi po-
litikai érzéke a maga teljességében.

Addigi működése nem volt hiábavaló.
Alkotásait, eszméit megértették lassan a
meggyőződést, hogy haladnunk lehet. A
kemény küzdelem meggyőzte a dinasz-
tiát, hogy a nemzeti irányban haladni
kell. S a mindent kockára dobni kész
heveskedőket meggyőzte a szembezálló
ellentét, hogy nem ugrani, csak foko-
zatosan haladni szabad.

Ezt a politikai felfogást állította az
ország kormányára a király, ennek adott
impozáns többséget a koalícióban a nem-

zet. A mi diadalunk Apponyi legsajátabb
győzedelme.

Ott ünneplik a hadvezért az ő becsü-
letes magyar katonái, jász-kun választói,
a kik kitartottak mellette huszonöt év
viharai, sokszor keserves küzdelmei, ra-
vasz csábitásai közepette. Még sem hagy-
ták el. Férfiak voltak és magyarok, méltó-
k a férfi és a magyar ember ideáljához,
képviselőjükhöz.

Huszonöt év nyomtalanul röpi el
szíveik felett. Ugyanaz az ifjúi hév fűzi
össze őket, mint negyedszázada. Mert
Apponyi ma is a korrallal, a korban él. Ő
a legnyitabb hirdetője, hogy a nemzeti
jogok mellett nem szabad megfélekezni
immár a nép jogairól sem. Megértette a
kor intő szavát s a piros-fehér-zöld lobo-
gót adja annak az előre törtető sokaság-
nak a kezébe, mely ereje tudatára eb-
redve, keresi az elhelyezkedést a világot
mozgató erők egyensúlyában.

Legyen ez az erő is a nemzeté. Meg-
hatva, megindultan állunk az örökifjú
politikus előtt. Csodáljuk szelleme üdesé-
gét, éleslátása tisztaságát. Es mindenek
felett szeretjük, szívünk minden dobba-
násával szeretjük az ő csodás jellemét.
Azt a jellemet, a mely nem ismert meg-
alkuvást a válságban, nem ismert csüg-
gedést a veszélyben, nem ismert elbiza-
kodottságot, hatalomvágyat a magas pol-
con. Csak egyet ismert: a kötelességet,
melyet teljesíteni kell a keresztény férfi
szilárd következetességével.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Örség.

Az örszoba ajtaja előtt
Volt egy hatalmas, karsu jegyene.
Az alkonyat aranyporától
Csillámlott, égett minden levele.

Pető Balázs csak nézte, nézte,
Köny borította arcát, a szemét,
S mikor kérdeztem, sóhajtván mondta:
— Nálunk is vannak ilyen jegenyék...

Demeter bácsi.

Szegény öreg Demeter bácsi
Alig hogy lát a két szemére.
A nagy idő hollóhaját is
Befestette szépen fehérre.
Pedig volt egyszer ő is fiatal
S minden lépése csupa diadal,
Teszem azt, hogy ne mondjak sokat,
Csak a szent-tamási sáncokat...

Magához hitt egyszer a jó öreg,
Valami komoly baja lehetett,

S reszkető kézzel adott kezembe
Egy összesárgult régi levelet.
Firtassam én ki, mi lehet abban,
Mert az őt bántja szakadatlan,
Nem látja, nem érti, nem boldogul,
Nem is tud másképp csupán magyarul.

Olvasom és kezdem magyarázni,
Hogy valamikor első Ferdinánd,
Adta volt a boldogult ősöknek
A hűségért nemeslevél gyanánt.
Vitézi tettök mind le van írva
Aranybetűvel itt a papírra,
Nagyon régen volt, úgy volt ahogy volt,
De bátyám őse császárpárti volt.

Szegény öreg Demeter bácsi
Sohse volt talán olyan haragos.
Az a levél gyalázat néki
Hogyha százszor is olyan aranyos.
És helyette beszélni kezdenek
Kigyult arcán a régi sebhelyek:
Hogy magyar szívvel sohase lehet
Megkapni azt a nemeslevelet.

Levél az intézetből.

Ugy-e haragszol édes Izukám
Hogy olyan régen irtam levelet.
Tudhatod jól, hogy irtam volna rég,
De hidd el, édes, hogy nem lehetett.
Tudod a Nénik roppant szigoruak
És mindennek utána néznek,
Legyen az hadnagy, hivatalnok —
Tudod lelkem, ilyen a végzet.

Nekem is van egy új ideáлом,
Akire éjjel s nappal gondolok.
Azt hiszem, hogy ilyenek lehettek
A hős királyfik és a lovagok.
Minden reggel már hétkor lovagol
S mindig az osztály ablakára néz,
Oh sohse volt ezen a világon.
Csizmanadrágba fessebb gyűgyszerész.

Kisétálunk minden ebéd után
S az erdőszélen ott vár rendszeren.
Miért van ott és hogy kire vár
Azt eddig még nem tudja senkisésem.
Tudod a Nénik roppant szigoruak
S ibolyát szedni messze elmegyek,
És a titkunkat így nem tudja más,
Csak a fölöttünk szálló fellegek.

Eigner Ede és Társa

cipő különlegességek áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Kobrak cipők

egyedüli raktára!

Nagy választék női- férfi- és gyermek cipők-
ben a legegánsabb és legjobb kivitelben.

Szolid kiszolgálás!

1752. Szabottárak!

Vidéki és helybeli telefon 695 szám.

Apponyi lelkében a magyar cimer ideálja vált; s ez ideál jobb oldala: az apostolok kettős keresztlje.

Dr K. A.

Kossuth Ferenc Budapesten. Kossuth Ferenc e hó 12-én az éjjeli vonattal utazik el Herkulesfürdőről a fővárosba. Kossuth 18-ikáig szándékozott Herkulesfürdőn maradni. Azonban a kiegyezési tárgyalásoknak a jövő hét elején tervbe vett megkezdése miatt indokoltnak látja korábbi felutazását a fővárosba.

A munkásbiztosítási törvényjavaslat tárgyában a kereskedelmi miniszteriumban Sztérenyi József államtitkár elnöke alatt megtartott szaktanácskozmány több napi beható vita után — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ma délelőtt véget ért. A javaslat tehát teljesen készen áll az országgyűlés elé való benyújtásra. Ezzel a javaslattal kezd meg a kormány gazdag szociális programja megvalósítását, a melylyel a munkások helyzetén javítani óhajt. A szaktanácskozmány befejeztével Walter Gyula dr esztergomi kanonok a magyarországi betegsegélyező munkás pénztárak nevében háláját fejezte ki Kossuth Ferenc és az elnök Sztérenyi József államtitkár iránt.

Itt említjük meg, hogy a keresztény szociálista munkások képviseletében Szalánczy Andor, Hussár Károly és dr Lahatos Géza vettek részt derekas munkával a szaktanácskozmányon.

A fiumei zavargások. Mint értesülünk, Wekerle miniszter-elnök tegnap Bécsbe való elutazása előtt táviratilag utasította a fiumei hatóságokat, hogy a zavargók ellen a legnagyobb eréllyel járjanak el. Ugy hiszik, a zavargások jegyzékváltásra is fognak vezetni az olasz és a bécsi külügyi hivatal között minthogy a Fiumében élő olaszországi alattvalók, akik a zavargások következtében nagy károkat szenvedtek, táviratilag Tittoni olasz külügyminiszterhez fordultak, hogy védje meg őket, miután teljesen ki vannak szolgáltatva a horvát vad hordák dühének. Három olasz alattvaló Rómába utazott, hogy az eseményekről szóbelileg is jelentést tegyenek.

Beszélgetni ritkán beszélgetünk,
Csak délbe egyszer s kétszer délután.
Este meg mindig kiszáll a lelkem
Az intézetnek magas kőfalán.
Este a lelkünk így ölelkezik
De alkonyatkor jobb az alkalom,
S úgy szeretnék elszállni messze,
Mikor a csókja itt ég ajkamon.

A multkor épen beteg voltam
S a néni ép javába borogat,
És ő küldött a gyógyszerzárból
Egy skatulyába nékem porokat.
De ne hidd, hogy lett volna benne,
És meggyógyított mégis egymaga:
Levél volt benne s abba a levélbe
Egy gyógyszerzárnak mesés illata.

Most én vagyok a könyvtár-rendező,
És találtam sok olvasni valót.
Különösen a Kock regényei
Érdekesítők s roppant megkapók.
Igazán olyan jól mulattam,
Mikor olvastam egyik este,
Hogy háltak hárman egy szobába,
Az asszony, a férj, meg a kecske.

Ne haragudj rám, édes Izukám,
Hogy most nem írok hosszú levelet,
Tanulok is, mikor eszembe jut,
Pedig tudok már ugysis eleget.
Aztán a Néni roppant szigorúak,
Tudják, az ember egyet, hogyha lép,
Jó mulatást, írjal te is sokat,
Addig is csókol a te Mimikéd.

Wekerle a királynál. Wekerle Sándor miniszterelnököt délből 11 órakor a király kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök körülbelül egy óráig volt a királynál, akinek a felhalmozódott folyó ügyekről, továbbá a megindítandó kiegyezési tárgyalásokról és az általános politikai helyzetről referált. Kihallgatása után Wekerle látogatást tett Goluchowski-nál. Délután 4 órakor visszautazott a fővárosba.

Goluchovszki a királynál. Bécsből jelentik nekünk, hogy Goluchowski külügyminiszter tegnap Schönbrunnban kihallgatáson volt a királynál. A kihallgatás több, mint egy óráig tartott. Bizonyosra veszik, hogy ez a kihallgatás a kiegyezési tárgyalásokkal van kapcsolatban. Goluchowski gróf és neje tegnap este hosszabb tartózkodásra Schönbrunnba a Stöckl épületbe költöztek.

Iskolanyitáskor.

A szülő, aki óvó kezekkel vette körül eddigé kis gyermekét, aggodalommal telt vegyes érzelmek közt látja eljönni a napot, amidőn a is megnyitvák az iskola ajtai, hogy féltett kincsenek gondozását most már a tanítóval is megossza, a keresztény nevelő tanító szent hivatásából kifolyólag pedig nagyon is átérzi, hogy a reábizott gyermek gondozásának egy igen értékes része a szülők válláról az ő vállára nehezedik.

Mindenesetre fontos az iskolanyitás tanítóira, családra egyaránt, hisz az iskolában csepegtetheti a gyermekbe a nevelő az isteni Mester magasztos eszméit, hogy majdan békés, munkás és sorsával megelégedni tudó tagja lehessen a társadalomnak; az iskolában tanítja a tanító az életre szükséges ismereteket, a törvény iránti tiszteletet, a hazaszeretetet önteláldozó példáit.

Ez évi iskolanyitás azonban kétszeresen fontos, mert e tanévvel lép életbe az Országos Tanügyi Tanács által kidolgozott s a magyar Püspöki kar által jóváhagyott iskolai új tanterv.

Mondanunk sem kell, hogy az új tantervben a tantárgyak között a vezérszerep ismét a vallásoktatásnak jut; ami nagyon is természetes. Hisz célját tekintve ennek tudása minden emberre első sorban kötelező, szükséges és hasznos; de paedagogiai szempontból véve is majdnem egyetlen erkölcsfejlesztő, karaktert növelő tantárgyunk.

E nélkül az iskola fejlődő intézeté törpül, mint a mult év folyamán megnyitott böggötei szociálista iskolánál is láttuk, mely csömörtelen csödbe jutott jól tudva, hogy a vallás nélküli szocializmus nem hazafias és emberségi elvből, hanem nagyon is önző anyagi érdekből vette eredetét.

A történelmet ismerő előtt nem ismeretlen, hogy a nép, mely öntelenségében a szabadsággal élni nem tudott: nemes ideálokért nem hevülő demagógok játékszerévé lett. S miután fokozatosan kiveszték azon erkölcsi és politikai tulajdonságait, melyek a helyes és békés kormányzást lehetővé teszik: egyik bűnből a másikba esve eszme nélkül, cél nélkül, remény nélkül a demagóg egy intésére ölt, gyilkolt, gyújtogatott.

Még közel fekvő a német-francia háboru utáni kommunizmus cselekménye, amidőn is a bosszu, düh, vérszomj színhelye volt Páris. A nép minden hazafias és emberies érzést levet-

közve meggyilkolta honfitársait, kiknek halála az ügyüknek nem használt; eszeveszett örjöngek közt szétrombolta a régi dicsőség emlékeit, ami előnyükre nem vált.

A böggötei internacionalis iránynyal nálunk ma már minden fegyvelmezett s józanészű tanító tisztában van s mindnyájan tudjuk, hogy a sokaktól vitatott, de senki által nem igazolt, senkit ki nem elégitő materialis doktrinár szobatudós okoskodások dacára is igaz marad, hogy rendes emberi társadalom csak jellemes, vallásos egyedekből alakulhat.

De nemcsak a helyes társadalmi fölfogás, hanem az emberi természet is arra int, hogy a vallásos érzelmek felköltésére, gondozására, erősítésére világi szempontból is nagyon nagy szükség van, miután minden élő lények között, egyedül csak az emberben van erkölcsi rossz, ez csupán a homo sapiens járuléka.

Azért nem rontami, építeni kell.

Hisz közel két ezredév munkássága, igyekezete után is azt látjuk, hogy a ma élő nemzedék s az eszményi ember közt még óriási a tér s egyöntetű fokozott tevékenység mellett is nagyon sok víz foly le, míg az egész emberiség eljut hivatásának magaslatára, a szeretet, kegyelet, hűség, szerénység, szorgalom önzetlenség, önuralom isteni erényeinek öntudatos és önzetlen gyakorlására.

Ha valaha, úgy ma minden jó érzésű embernek kétszeres éberséggel őrködni, vigyázni kell, hogy a sötét materialis áramlattól megóvjuk a gyermekvilág tiszta kedélyét, hogy ne fértközhessék szívéhez a vallástalanság, az emberi boldogság megömlője.

Udvardy József.

A villamostelep megadóztatása.

— Állami segély helyett újabb teher. —

A vidéki városok kongresszusokon fejtegetik, miszerint az állam annyira megbénítja a városok fejlődését a sok állami terhek végzésével, hogy hováhamarabb vagy visszafejlesztés következik be, vagy a városok polgárait teszik tönkre a rájuk elviselhetetlen terhek.

Kérték a városok, köztük Nagyvárad is, már több ízben a kormányt, hogy addig is meggyökeresen gondoskodik az állam a városok joggal elvárható támogatásáról, legalább némi segélyt nyújtson a terhek elviseléséhez s az állami teendők elvégzéséhez. A jóindulat hangoztatásánál egyebet azonban nem kaptak a városok.

De mégis valamit; újabb terheket.

A most folyó adóketési munkálatoknál a kincstár képviselői az egész országban emelik az adókat s ezáltal a polgárokra újabb terheket rónak, amelylyel újabb gátat emelnek, bár közvetve, a városok fejlődésének. E tekintetben Nagyváradon érte a pénzügyigazgatóság a legnagyobb rekordot, mert igen sok esetben 50—100%-val emelték az adókat.

A pénzügyigazgatóság ezenkívül gondolt merészet és nagyot, meg akarja adóztani a város villamos telepét is, hogy ezáltal is elvonjon egy pár ezer koronát az ugy is magas pótdadóval dolgozó Nagyvárad fejlődésétől.

E tárgyban most volt az adótárgyalás az adókető bizottság előtt, ahol a város közönségének képviseletében megjelent Ragány János főszámvéző és Belányi Imre hivatkozva a város közönsége által 228—7470 | 903. sz. a

alkotott szab. rendeletre a kir. kincstár képviselője által előterjesztett javaslatot figyelmen kívül hagyatni s azon indoknál fogva, mert a városnak a villamos áram termelése s szolgáltatása, valamint továbbá a villamos kapcsolások, berendezések s szerelések érdekében létesített vállalata — habár kereskedelmi alapon is — de nem üzérkedési célból, hanem a közvilágítás fejlesztése, a magánvilágítás terén is a közbiztonság s nagyobb tűzbiztonság elérése, ezeken kívül további ipari fontos érdekek előmozdítása érdekében létesített: a szóban forgó kereskedelmi vállalat üzemi eredményének adó alá vonását mellőzni, a legkedvezőtlenebb esetben is kimutatni kéri, hogy miután a villamos kapcsolások, berendezések s felszerelések a villamos telep működésével szoros, elválaszthatlan kapcsolatban állnak, miután a felmutatott szab. rend. intézkedéseinek megfelelően a jelzett összeg irányban kifejtett ipari tevékenység üzleti eredménye évenként együttes számadás s mérleg keretében mutatattik be a város törvényhatóságának és ennek útján a kir. kormányának jóváhagyás alá, mindez indokok alapján a városi villamos áramfejlesztő telep üzemben tartása s az azzal kapcsolatos villamos berendezések és felszerelések terén jelentkező ipari munkálatok egy és ugyanazon vállalat körébe tartoznak. Minthogy pedig a bemutatott számadások és mérlegek szerint a szóban levő vállalat az 1904—1905 években annyi nyers bevételt sem eredményezett, mennyit a befektetések arányában a szab. rend. 17. §-ban meghatározott százalék szerinti értékcsökkenés képvisel s így a vállalat tiszta jövedelméről ez idő szerint szólni sem lehet: a kir. kincstár képviselője által kért megadóztatást mellőzi.

A k. kir. incstár és Nagyvárad város részéről kiküldött tisztviselők nyilatkozatainak kellő mérlegelése után kimondja az adó kivétő bizottság, hogy a városi villamos mű. elnevezése alatt az áramfejlesztés s szolgáltatás ugyszintén a villamos kapcsolások, berendezések a felszerelések előállítására iránt Nagyvárad város közönsége által kereskedelmi alapon létesített vállalat egy és ugyanazon ipari üzletet képez és az ezen vállalat üzleti tiszta jövedelme III. o. ker. adó tárgyat képezi, minthogy azonban a város képv. előterjesztett és helyeseknek talált adatokkal beigazolvá látja, hogy ezen vállalat sem az 1904., sem az 1905. években semmi tiszta jövedelmet nem produkált: ez alapon a vállalat üzemi eredményének a kir. kincstár képviselője részéről az 1904., 1905., 1906. és 1907-ik évekre javasolt adó alá vonását mellőzi.

Fausztatás Pojánán.

Pojána község és a szomszédos községek környéke hatalmas erdőrengetegekkel vannak körülvéve. A százados fák ott korhadnak el és gyökerükből hajtanak ujakat, egyedül a szabad természet gondozása alatt.

Az a hatalmas erdőtomb ott pihent eddig, menhelyet nyújtva a vadnak, minden háborítás nélkül. Csak egyszer-egyszer vetődött oda az oláh baltával, hogy egy háttal vigyen haza. Ezenkívül csendes volt az erdő. Nem keresték fel azokat, mert mi nem vagyunk élelmesek, mi nem tudjuk az anyagot felhasználni, mi nekünk csak a külföldön elkészített áru kell.

Ha van anyagunk, pedig nagyon sok van, melyből pénz lehet teremteni, melyből kereskedelmet lehet növeszteni, azt az idegennek adjuk, hadd aknázzák azok ki, mi majd megvesszük tőlük.

Igy volt ez a pojánai erdővel is. Nem mert rá vállalkozni senki, hogy az ott termő fát megvásárolja és kereskedelmbe hozza, mert azok szinte hozzáférhetetlenek voltak. Látszólag olyanok is voltak azok az erdők, de csak látszólag, mert mint a jelenlegi tények bizonyítják, nem hozzáférhetetlenek.

Az óriási birtokot a la Roche fils et Comp cég vette meg és az bizonyosságot tesz felőle, hogy az erdőrengeteg igen jó pénzkereseti forrás.

A szállítás nagy nehézségeit hogy leküzdje, igénybe vette a természet által nyújtott segítyt, a vizet, mely az erdőt ketté szeli. Es így meg van könnyítve, le van küzdve a nagy akadály, melyet mi magyarok elháríthatatlanoknak tartottunk.

A meglehetősen szélességű patak jobb minden drága fuvarnál és nem kér enni, táplálja a hegy titokzatos gyomra, nem kér fuvardíjat, nincs rá befolyással a rossz termés, egyedül a szárazság árthat neki, de a pojáni pafaknak még az sem árt és szállítja hátán a hatalmas fákat rendeltetésük helyére, minden fáradság nélkül.

Még az elmúlt évben megkereste e terv keresztülvitelét a cég, azonban az eddig szünetelt, mivel a fausztatásra külön miniszteri engedély is kellett. Ez pedig késett, mert véleményezés végett a királyi erdőfelügyelőségnek lett kiadva.

Most már azonban nem fog késni a jóváhagyás, mivel az erdőfelügyelő most beterveztette a fausztatás ügyét az alispánhoz. Legközelebb helyszíni szemlét fognak tartani a patak mentén és ennek megtörténte után jóváhagyás végett felterjesztik az ügyet a miniszter elé.

Ez kissé hosszadalmas lenne, miért is az előzetes engedélyt az alispán már a helyszíni szemle után meg fogja adni.

A pojánai erdők kiaknázása a szállításnak a tenti módon történt megkönnyítése által a fakeskedelem bizonyára lendülni fog. Azok a borzalmas árak, melyek jelenleg vannak, remélhetőleg csökkenni fognak.

Az orosz forrongás.

Merényletterv Nikolajevics nagyherceg ellen

Pétervár, szept. 7. A Nikolajevics Miklós nagyherceg ellen tervezett merénylet miatt számos embert letartóztattak. A letartóztatott emberek közül négynek sikerült megszökni.

Tiltakozás a kormányprogram ellen.

Pétervár, szept. 7. A munkáscsoport elhatározta, hogy az összes radikális pártokat fel fogja szólítani, hogy tiltakozzanak a kormányprogramja ellen. Legközelebb nagy pártgyűlés lesz ebben az ügyben.

Az új császári manifesztum.

Pétervár, szept. 7. Az új császári manifesztum határozott ígéretet tett az agrárkérdésben, a zsidókérdésben és életbe léptette a katonai törvényszékről szóló új rendeletet. A politikai pereket ezentúl rohamos gyorsasággal fogják elintézni és az elítélteket 24 órával az ítélet meghozatala után agyon fogják löni.

A statárium statisztikája.

Pétervár, szept. 7. Az igazságügyminiszterium által közzétett statisztika szerint a legutóbbi 8 hónap alatt 665 embert löttek agyon rögtönbiróságilag.

Megszökött ezred,

Helsingfors, szept. 7. A harmadik finn gyalogezrednek majdnem összes legénysége, 130 ember kivételével, megszökött. A szökevények fegyvert és töltest vittek magukkal s most a Pétervárra vezető vasutakat fenyegetik.

Trepov kegyvesztése?

London, szept. 7. Pétervárról jelentik a Morning Postnak: Trepov kétségtelenül be'eg, de amellet nagy elhidegülés állott be közte és a cár között. Az utóbbi Min tábornok meggyilkolása után azokra a tanácsadóira hallgatott, akik nem akarják Trepovot támogatni. Még nem bizonyos, vajjon Trepov lefog-e mondani betegsége és kegyvesztése miatt.

Páris, szept. 7. A Matin tudósítója jelenti Pétervárról: Minden ellenkező hír mellett is

egészen bizonyos, hogy Trepov tovább is főnöke marad a cári paloták rendőrségének, de megszűnt a cár tanácsadója lenni politikai és közigazgatási dolgokban s helyét Nikolajevics Miklós nagyherceg foglalja el. Ugyanazt a Trepovot, akit egész Oroszországban vérszomjas tigrisnek mondanak, az udvari párt most túlságosan liberálisnak tartja. Trepov veszedelmes szívbjában szenved s a legutóbbi hetekben kétszer volt borzasztó betegségi rohama. Az orvosok kijelentették, hogy egy harmadik roham megölheti Trepovot.

Megölt tábornok.

Pétervár, szept. 7. Borcsakov tábornokot, a tifliszi kormányzót a felázadt tatárok megölték, helyettesét pedig megsebesítették. Az örmények nyolc tatár községet iszonyu vérengzések közt teldultak.

Óriási tűzvész Less községben.

Megégett gyermek.

Tegnap a kora délutáni órákban az a vész-hír terjedt el a városban, hogy a közeli Less község lángokban áll.

A vármegye alispáni hivatalát telefonon értesítették a községből a veszedelemről és segítséget kértek. Azonkívül értesítették a tüzről a központi főszolgabíró.

Keszthelyi Zoltán megyei főjegyző azonnal érintkezésbe lépett a várossal és **Mezey** Mihály tűzoltó főparancsnokkal és kérte, hogy városi tűzoltók kellő felszereléssel küldessenek a veszedelemben levő községbe és segélyre legyenek a lakosságnak a tűz terjedésének meggátolásában.

Délután 2 órakor Csikós János és a Szabó György városi tűzoltók két szivattyúval és tömlőkkel azonnal utnak indultak.

Nagy Márton központi főszolgabíró megdöbbenő hír vétele után szintén azonnal kikocsizott a községbe.

A tűz déli 12 óra 30 perckor ütött ki Cziifra Gerő birtokán, amelyet ez időszert **Gonda** Vilmos bir bérbe. A lángok a kastély hátsó részén, a tetőzetten csaptak ki s mire a cselédség és a község lakossága a vész helyére érkezett, az egész tető már lángban állott.

Az iszonyu szélvihar rémületesen élesztette a tüzet s a lángok csakhamar átcaptak a nagy istállóra, amely pár pillanat alatt szintén lángtengerré vált, annál inkább, mert az istállóban levő szénában erős tápot nyert a pusztító elem.

Az istállóban aludt **Halmassán** urasági kocsis, 6 éves kis leányával, **Halmassán** Annával.

A kocsisnak még volt annyi ideje, hogy kimenekülhetett a tüztengerből, de a kis leányáról megfeledkezett s így az ártatlan gyermek a lángokban lelta halálát, bennégett.

A vihar szerű szélvész nagy erővel hordta az égő üszköt tovább s az egész községet pusztulással fenyegette. A nép, mivel nem volt víz, tehetetlenül volt a borzasztó veszedelemben s legfeljebb arra gondolhatott, hogy a saját ingóit és ingatlanait védje amennyire lehetett.

Az istállóba több gazdasági állat is bennégett.

Az istállóról lángra kapott a mellette felhalmozott nagymennyiségű takarmány, amely rémületes gyorsasággal valóóságos lángtenger lett.

A égő zsarátnokok sziporkázva röpültek a szélben s felgyújtották Nyári József községi bíró lakása mellett annak a szérűjét, amely telve volt szalmával s gabonával.

A nagyváradai tűzoltók mikor megérkeztek, még mindig iszonyu tűzvész dühöngött. A közeli községekből szivattyukkal megjelentek a veszélyben levő községben, de ugy ezekkel, mint a váradi tűzoltók által kivitt két szivattyúval nem tudtak eredményesen dolgozni, mert nem volt víz. A község közelében nincs folyó s a szárazság folytán a kutakban igen kevés a víz.

A segítségre kivonult nagyváradai tűzoltók derekasan hozzáláttak az oltáshoz s a rendelkezésre álló erőkkel igyekeztek a tűz terjedését meggátolni. Kiküldetésük tulajdonképpeni célja az volt, hogy a tüzet szakszerű fellépésükkel s a rendelkezésre álló erők kellő felhasználásával lokalizálják.

Nagy Márton főszolgabíró megjelenése a veszedelem közepette jóhatással volt a kétségbeesetti lakosságra. Ő is fáradhatatlanul közreműködött a még nagyobb veszély elhárításán.

A tűz még mindig nagy erővel pusztít s ha a szélszél be nem áll, félni lehet annak továbbterjedésétől s a község pusztulása sincs kizárva.

A kár óriási s még nem lehet megállapítani, hogy mi égett bent az istállóban.

A szegény kisgyermek tetemei valószínűleg porrá égtek. Szüleinek kétségbeesése leírhatatlan.

A tűz keletkezésének okát a hivatalos vizsgálat van hivatva megállapítani. Valószínű, hogy valaki pipával járt a kastély padlásán s egy kirepült szikra gyújtotta meg a padláson levő gyúlékony anyagokat.

UJDONSÁGOK.

A VI. kath. nagygyűlés.

Mindössze hét hét választ el a VI. országos magyar katolikus nagygyűlés megnyitásától. A nagygyűlés rendező bizottsága már szétküldötte az egész országba a nagygyűlés programját és értesítette a gyűlésen részt venni akarókat azokról a kedvezményekről, amelyekre az utazásnál, az elszállásolásnál és a nagygyűlés minden aktusánál igényt tarthatnak. Taval az áldatlan politikai viszonyok miatt a tervbe vett nagygyűlés elmaradt. Legyen ez a mostani annál impozánsabb, mutasson annyi erőt és tekintélyt, hogy ellenségeink megdöbbenjenek tőle. Itt közöljük a nagygyűlés rendező bizottsága kibocsátotta értesítést:

Értesítés.

A Magyarországi Katolikus Országos Szövetség, mint a nagygyűlések rendezője, értesíti a katolikus közönséget, hogy a VI. kath. nagygyűlés, folyó évi szeptember hó 23—26-án fog Budapesten megtartatni. A nagygyűlés rendezőse kétféle jegyet bocsát ki, ugymint:

1. Belépőjegyet, melylyel a nagygyűlés minden ülésén részt lehet venni. Ára 1 korona. Ezt a jegyet a népszövetségi tagok ingyen kapják.

2. Tagsági jegyet, amely a nyilvános üléseken a jegy számának megfelelő ülőhely állandó használatára és a zárulás előtt tartandó zárt ülésen való részvételre és szavazásra jogosít. Ára 5 korona.

A jegyek a Kath. Szövetségnél (VIII., Szentkirályi-u. 28.) előre megváltandók. A megváltott jegyek az utazási engedélyre jogosító igazolvánnyal együtt előre megküldetnek. Az általános program a következő:

23-án, vasárnap: Délután szentséges körmenet a belvárosi plébánia-templomból. Este a keresztény szociális egyesületek nyilvános ülése. A Katolikus Ifjak Körének estélye.

24-én, hétfőn: Szentmise. A nagygyűlés megnyitása. Eucharisztikus diszgyűlés. Szakosztályok tanácskozása. I. nyilvános ülés. Hangverseny. Ismerkedési estély.

25-én, kedden: Szentmise. A Keresztény szövetkezetek, legényegyletek, iskolatesztvérek és Regisi szent Ferenc és más egyletek párhuzamos közgyűlése. Szakosztályok ülése. II. nyilvános ülés. A Budai Kath. Kör művészestélye.

26-án, szerdán: Szentmise után zárt ülés, melyen csak az ötkoronás jeggyel bírók vehetnek részt. III. nyilvános ülés.

Katolikus Testvéreink!

Hozzátok száll hívó szózatunk. Jertek valamást tenni Krisztus mellett, mert emlékeztek meg arról, hogy aki Őt megtagadja az emberek előtt, azt Ő is megtagadja mennyei Atyja előtt. Tegyük a nagygyűlést valóban nagygyűléssé. Ne sajnáljunk sem költséget, sem időt mert amink van, azzal mind Istennek tartozunk. Siessünk táborba, hogy az ellenség készületlenül ne találjon.

Vizszontlátásra a VI. katolikus nagygyűlésen! Budapest, 1906 szeptember 1.

A Katolikus Szövetség.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek* hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Személyi hír.** Glatz Antal Biharvármegye főispánja tegnap Jászberénybe utazott, Apponyi jubileumára, honnan holnap fog haza érkezni.

* **Az új szatmári püspök eskütétele.** Dr. Boromisza Tibor szatmári püspök tegnap délelőtt 11 órakor tette le az esküt ő felsége kezébe. A Jászberényben időző Apponyi Albert kultuszminisztert ez aktusnál Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter helyettesítette. Az eskütételnél még Széchenyi Gyula gróf, zászlós ur volt jelen, az esküszöveget pedig Vértessy miniszteri tanácsos olvasta föl. A püspök még a délutáni vonattal visszautazott Kalocsára.

* **Lónyay grófék itthon.** Bécsből írják: A Lónyay pár néhány napi bécsi tartózkodás után birtokára, Oroszvárra utazott.

* **Főispánvizsgálat Érmihályfalván.** Az országos hírűvé lett érmihályfalvai főispánvizsgálat iratait most tette át a főispán az alispánhoz. A főispán a hivatalvizsgálat alatt több oly hibát talált, mely a gondatlan hivatalvezetésnek jele. A jelen esetben azonban még nem alkalmaz fegyelmi vizsgálatot a főispán, hanem hasonló esetben, mint átiratában jelzi: »... a törvény teljes szigorát fogja alkalmazni.« Az aktáknál fölcélalható a főszolgabíró igazoló jelentése is, azonban az oly gyenge, hogy csak igazi elnézés mellett lehetett mellőzni a fegyelmi vizsgálat megindítását.

Kisasszony nap — Mária nevenapja. Kettős ünnepet ül ma szombaton és holnap, vasárnap a katolikus egyház. Ma, kisasszony napján Mária születésének emlékét ünnepli. Ami a hajnal a természetben, az Mária születése az emberi nem megváltásának történetében; jelzi az üdvösség napjának érkezését. Holnap, vasárnap pedig Mária nevenapját ünnepeljük. Mindkét napon a templomokban ünnepélyes szent misék és predikációk lesznek.

A kettős ünnep alkalmából több vidéki helység templomában bucsu lesz. Ma van a bucsu Szentjobbon és Tötteleken, mely utóbbi helyen a szent misét és ünnepi predikációt dr. Vucskics Gyula esperes-plebános, lapunk felelős szerkesztője; a vasárnapi köröstarjáni bucsun pedig a szent misét Karácsonyi János dr. kanonok mondja, a szent beszédet pedig Mellau István főreáliskolai hitoktató tartja.

* **Betonjárda Biharudvariban.** Biharudvari község képviselő testülete még a múlt évben elhatározta, hogy hihetetlenül miserabilis utcai járdáit javítani fogja. Akkor határozatilag mondta ki a képviselő testület, hogy az utcai járdákat betonból fogja elkészíttetni. A járdával most jelentést az alispánnak, hogy a járda átvétele iránt intézkedjenek.

* **Kiváló tudós öngyilkossága.** Triestből jelentik: Drinoban Bolzman Lajos egyetemi tanár és udvari tanácsos, a legkiválóbb természettani tudósok és filozófok egyike, ma reggel vasrudon felakasztotta magát.

* **Báró Appel meghalt.** Gradiskából táviratozzák, hogy ott báró Appel János lovasági tábornok, Bosznia volt tartományfőnöke ma reggel 7 órakor elhunyt. A temetése e hó 10-én, hétfőn lesz. Báró Appel a hatvanadik gyalogezred tulajdonosa volt.

* **Szacsvayták gyűlése.** A »Szacsvay Imre asztaltársaság« intéző bizottsága ma (szombat) este 8 órakor tartja a Bazárvendéglőben levő helyiségében rendes havi bizottsági gyűlést. Melyre az asztaltársaság intéző bizottságának t. tagjai e helyen is tisztelettel meghívotnak. *Az elnökség.*

* **A villamos bizottság ülése.** A városi törvényhatóság által kiküldött bizottság, mely a villamos üzemet van hivatva felülvizsgálni, tegnap ülést tartott, melyen jelen voltak Sipos Orbán elnöke alatt: dr. Halász Lajos, Moskovits Miksa és Löwenstein Zsigmond. A bizottság a villamos üzem számadásait vizsgálta meg és azután elhatározta, hogy vasárnap délelőtt 10 órakor a telepen fognak megjelenni és ott fogják megtartani a telep felülvizsgálatát.

* **Véglegesítés.** A nagyváradai kir. ítélőtáblai elnök helyettese S. Nyisztor Albert berettyó ujfalu kir. járásbírói ideiglenes minőségű joggyakornokot ezen állásában véglegesítette.

* **Vitás építkezések a hegyen.** Megemlékeztünk a városi főmérnök azon előterjesztéséről, hogy a vasuti állomás mögött levő szőlőket parcellázzák s házhelyekül eladják, sőt már több házat is építettek ezen területre. Ezen építkezések és parcellázások betiltását kéri a főmérnök, mert veszélyeztetik a város egységes fejlődését s engedély nélkül egy újabb külvárost létesítenek. A városi tanács a beadványt kiadta a jogügyi szakbizottságnak, hogy mondjon véleményt, miszerint megengedhető-e az építkezés a hegyen engedély nélkül. A jogügyi bizottság tagjai Dus László elnöke alatt szokatlanul nagy számmal voltak jelen: Tóth Márton, dr. Berkovits Ferenc, Mihály Adolf, dr. Sonnenfeld Zsigmond, dr. Mihály Lajos, dr. Tóth Ferenc, dr. Adorján Emil, dr. Friedländer Samu, dr. Kurländer Ede. Hosszasan vitakoztak s az elnök és az előadó vitatták, hogy a szabályzat csak a város belterületére szól. A bizottság véleménye az, hogy az építési szabályrendelet az egész városra kiterjed s építkezésre engedély kell feltétlenül; továbbá: alkosson a jövőre nézve a város olyan irányu szabályrendeletet, hogy építkezések és utcanytások a közszükség szem előtt tartásával eszközöltessenek. Ez bizony elég tág vélemény. — Ezenkívül tárgyalta a jogügyi bizottság a 15 éven alóli gyermekeknek a nyilvános mulató helyeken, italmérésekben való megjelenésében tárgyában alkotott szabályrendeletet. A miniszter ugyanis kifogásolta a szabályrendelet azon pontját, hogy a gyermekek szülei kíséretében

a nyilvános italmérési helyeken megjelenhetnek. A jogügyi bizottság a kifogásolt pont meghagyása mellett nyilatkozott, mert az idegen forgalom miatt nem lehet kifogásolni, ha egy idegen szülő gyermekével valamelyik vendéglőbe megy étkezni. Kellő indoklással kérje a város a kifogásolt pont benyújtását. — Nem lehetne-e a dolgot úgy segíteni, hogy a pálinkamérésekből tiltsák ki a gyermekeket?

***A Bocskay-szobor leleplezése.** Hajdúvármegye Bocskay Istvánnak, a nagyhirű hajdúnak emlékét szép emlék által kívánja megörökíteni. Művészi szobrot készített a törvényhatóság, amelyet Hajdusoboszlón fognak felállítani. A leleplezési ünnepély szeptember hó 30-án lesz megtartva, melyre a megyék törvényhatóságait is meghívták. A meghívó tegnap érkezett meg Bihar megyéhez.

*** Utca locsolást kérnek.** Lapunk keddi számába szóvá tettük, hogy a Körözs-utca vastag porréteggel van fedve s ez a por veszélyezteti az ott lakók egészségét. Örömmel jelezzük, hogy lapunk felszólalásának meg volt a kívánt eredménye. A Körözs-utcat fellocsolták és ezzel eleget tettek a körözs-utcai lakók óhajának, egészségi kívánalmainak. Ezzel kapcsolatban a Beóthy és Teleky-utcai lakók fordultak hozzánk felszólalásaikkal. Különösen a Beóthy utcán tarthatatlan a helyzet. A rossz oldalgyalogjárók, a »macska kövek« miatt a közönség az ut közepére szorul, ott pedig belesüpped a porba. A lakások szellőztetését sem lehet rendszeresen eszközölni. Különösnek találjuk, hogy Ujváros utcái sokkal tisztább sorsban részesülnek, mint Olasz utcai. Az a körülmény, hogy ott nagyobb a közlekedés s ennek következtében nagyobb a por és szemét, nem mentő körülmény, sőt még inkább provokálja a gondozást. Az utcák tisztán tartása nem csupán extetikai, de inkább közegészségügyi szempontból fontos. Ujabbban a társadalom és hatóságok kezét fogva törekednek a köztisztaság tökéletesítésére még az esetben is, ha az anyagi áldozatot követel. Annál inkább jogosult tehát a Teleky-különösen pedig a Beóthy-utcai lakosok kérelme, mert ezt anyagi áldozatot mellőzésével is teljesíteni lehet és kell. Itt jegyezzük meg azt is s erre ismételtén felhívjuk a városi gazda figyelmét, hogy azokon az utcákon, amelyek kiváltságosak, amelyeket többé kevésbé rendszeresen tisztítanak, a fölsepert szemetet csomókba rakva állani hagyják napokon keresztül. A mikorra a szeméthordó kocsi elő kerülnek, akkor a szemét domboknak domb alakjában hirtelen ugyan nincs, az egészet újból kell összeszoperni.

*** Eljegyzés.** *Bozóky* Béla m. kir. államvasuti főmérnök kedves és bájos leányát *Nórá*t eljegyezte *Csérer* Lajos kolozsvári gazdasági tanintézeti tanár.

*** Az első honvédenekar Nagyváradon.** Az ország legjobb honvédenekara, a budapesti honvédenekar három napon át Nagyváradon hangversenyez a Bazárban. A kitűnő zenekart vezéri *Bachó* István a 37. ezred egykori karmestere, a ki Nagyváradon is nagy népszerűségnek örvend, vezeti. Tegnap este óriási közönség hallgatta a remekül előadott szebbnél-szebb zenedarabokat. Ma, szombaton és holnap, vasárnap este játszik még a hírneves zenekar a Bazár kerthelyiségében.

*** A békás-tó lecsapolása.** A Külváros átka az a bűzös pocsolya, amely a lóvadás mellett békás-tó néven ismeretes. Már régen sürgetik ennek a lecsapolását. A főmérnök jelentése szerint e tó s a környéken levő többi állóvizek lecsapolása csak a Pece-szabályozás alkalmával vihető keresztül s az akkor kikerülő földdel tölthető fel a tó. A Teleki-utcai csatorna feleke ugyanis mélyebben fekszik, mint a Külváros ezen része.

*** A cirkusból.** Lipót K. cirkusza napról-napra nagyobb érdeklődés mellett tartja előadásait. A pártolási a társulat kiváló erőinek mutatványai meg is érdemlik. Különösen nyolc

kis törpe kelt szenzációt. Az apró, bakarasz emberkék és leánykák vigan lejtik a csárdást és körmagyart s aratják a tapsot. Igen szép mutatványokat látni a jongleurtól, a vig kínaitól stb.

*** Uj hid a Körözsön Várad-Velencén.** Dr. *Tóth* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag azon indítványt terjesztette be Nagyvárad városához, hogy Várad-Velence és a Városliget keleti vége között hidat építtessen a Körözsön a város, mert a velencei lakosság érdeke kívánja, hogy közelebb jussanak a szőlőhegyre s ne kelljen a nagyhidra kerülniük. A beadvány a mérnöki hivatalhoz került véleményezés céljából. *Köszeghy* József főmérnök pártolja az indítványt, de azt csak a vasúti hidon alul tartja kivihetőnek, Kertész-utca irányába. Fából építve 8500 koronába, vasból, kópillérekkel pedig 55000 koronába kerülne a hid. Vasból építve, az amortizáció költségei fedezetet nyernének a közúti költségvetésbe, fából építve pedig az 1905—906. évi közúti költségvetés maradványából lenne fedezhető. Még kilátás van rá, hogy ez a hid hamarabb kiépül, mint a már régen sürgetett harmadik vashid.

*** Apagyilkos vak.** Sátoralja ujhelyről jelentik: A csendőrség ma ide bekisért Lasztrócra egy 35 éves vak embert, aki alvó atyját bosszúból megölte és anyjának szintén álmában 3 bordáját össze szurta. Atadtak az ügyészségnek.

*** Egy elhagyott község.** Biharvármegyenek több községe van, melyek távol esnek mondhatni minden nagyobb kereskedelmi várostól vagy községtől. Ezeknek a községeknek viszonyai elképzelhetetlenül rosszak. Nincsenek utjaik, melyek a forgalmat, a közlekedést szolgálják és így a tél beálltával mintegy szigeteket alkot a nagy pusztaságban. Ez elhagyottságnak természetesen meg vannak a maga hátrányai. A lakosság szegény, terményeit nem tudja értékesíteni, behozatala meg nincs és ebből kifolyólag rosszak minden közügyei. Ilyen elhagyott község Ant is. Most az ottani képviselőtestület kérelemmel járult a kereskedelmi miniszterhez, hogy a község részére egy utat készíttessen Ant és Gyulavári közt. A képviselőtestület kéri a minisztert, hogy az állam terhére építtessék az ut, mivel a község oly szegény, hogy az ut építési költségeit teljesen képtelen fizetni.

*** Gyilkos automobil.** Ersekújvárról jelentik, hogy Nagysurány közelében Schöller lovag automobilja halálra gázolta özv. *Ambur*sz Jánosné zsitvaiföldemesi jómódu parasztnőjét, aki kocsiával nem térhetett ki idejében a száguldó gépkocsi elől.

*** Egy csecsemő hullája.** Kakadról jelentik tudósítónk, ott most a nagylétei csendőrség egy titokzatos ügyben nyomoz. Tegnap délután egy kakadi gazdálkodónő, *Nagy* Károlyné kertjében a munkások egy csecsemő hulláját találták. A csecsemő édesanyját még ez ideig nem tudták kideríteni. A csendőrség a legszelesebb körű nyomozást indította meg.

x Hangverseny. A *Pannonia* szálloda éttermeiben ma este és hétfőn este 8 órától kezdődőleg a m. kir. I. ker. honvéd zenekar *Bachó* István karmester vezetésével hangversenyt rendez. Belépti díj nincs. Számos látogatót kér. *Karner* Vilmos vendéglős.

x Az Amerikai Áruház Nagyvárad és vidéke előkelő közönségének találkozási helye, hol kellemes szolid kiszolgálás van, óriási nagy a raktár minden cikkben. Az árak pedig igazán meglepő olcsók.

x Tudósítás! Mivel *Kávé* fajokból áremelkedés előtt, nagyobb mennyiséget vettem minden versenynél előnyösebb árban adhatom, úgy *pörkölt* mint *nyersen* a nagyérdemű vevő közönségnek. *Postacsomagokat* bérmentve küld: *Kádár János* kávé-fűszer és csemegekereskedő Nagyváradon.

Dénes Béla

china-ezüst gyári rak-tára Nagyvárad, Bémer-tér.

Iparművészeti ujdonságok, bronz és china-ezüst dísz tárgyak, használati cikkek. Evőeszközök a legtartósabb ezüstözéssel. *Vendéglő, kávéház és szállodai berendezések.* Cirus ezüstfém tisztító.

IRODALOM.

Költemények. Irta: *Kató* József. Egy kötet költemény jelent meg ezzel a címmel, díszes kiállításban. Ez alkalommal a díszes külső nem érdemtelen hivatkozás. *Kató* József új ember az irodalomban, de már első bemutatkozásával megnyeri a rokonszenvet. Az irodalomban pedig rokonszenvet csak a tehetség kelt.

Kató József tehetsége lírai. Van néhány költeménye, a melyben a gondolatoknak is igazi zenéje vonul végig. Néha pár sorral az érzések mélyéből igaz gyöngyöket hoz fel; ilyen az »*Órségen*« c. vers. Hosszabb elbeszélő költeményein is a lírai hang vonul végig. Verselése ügyes ritmikus. A kötet remélhetőleg egy szép írói pálya szép kezdete.

Ara két korona. Mai számunkban mutatónak közlünk néhány szép költeményt.

A tanító szociális feladatai. *Mailáth* József gróf, a somogy megyei szövetkezetek közgyűlésén nagy tetszéssel fogadott előadást tartott arról, mit követel a társadalom a tanítóktól, hogy szociális kötelességének eleget tegyen. *Mailáth* gróf nagy tájékozottsággal s szeretettel foglalkozik kis művészen a tanítókkal s azt ajánlja nekik, hogy ne csak az iskolás gyermekekkel foglalkozzanak, hanem legyenek a nép nevelői is s vezessék azt a gyakorlati s főleg a szövetkezeti élet terén. A csinos füzet végén mellékelve van a falusi jólét fája, amely az igazi falusi népnevelő iskolából nő ki. A füzet ára 40 fillér. Megrendelhető a Magyar Gazdaszövetségnél (Budapest Üllői-ut 21.)

Homokszemek. Egy kis novella füzet jelenik meg folyó év október havában »*Homokszemek*« cím alatt *G. Kovács* Iréntől; a kötethez az előszót dr. *Bodor* Károly írta.

Lapunkban is jelent meg egy kedves kis elbeszélés az irónótól, amely tehetségét elég kedvezően tünteti fel és biztosít bennünket arról, hogy megérdemli a pártolást.

A könyv ára 1 kor. 50 fillér. A tiszta jövedelem 25 százalékát a Szigligeti szobor, 25 százalékát pedig a »*Tanító Ház*« javára szánta a szerző. Az előfizetési pénzek a szerző lakására, Sztaroveszky-u. 7. sz. alá küldendők.

A Magyar Prot. Irod. Társaság vándorgyűlése. A Magy. Prot. Irod. társaság e hó 29. 30. és október 1-ső napján tartja X. vándorgyűlését Hajduböszörményben. Programja a következő: 1. Közgyűlés külön a társaság tagjai számára a városháza gyűléstermében 6 órakor este. 2. Istentisztelet közösen a tiszántuli egyházkerület értekezletével e hó 30-án fél 9 órakor a Kossuth-templomban. 3. Diszülés közösen a tiszántuli egyházkerületi értekezlettel október 1-én 9 órakor a nagy templomban.

SZINHÁZ.

Kolozsvár ünnepe.

Ünnepel Kolozsvár és ünnepel a magyar művészet: bezárják a régi kolozsvári Nemzeti Színházat és megnyitják helyette az újat, a nemzeti művészet fényes palotáját.

A sors forgandóságát, de egyúttal a diadalmas haladást is jelenti ez az ünnepély. Valamikor, régen büszke vára volt a magyar színművészetnek a kolozsvári színház. Evtizedeken át sok diadal emléke fűződik falaihoz, Egyszer azután az emlékek kezdtek a falakra róni az évek számát, az idők forgandóságát. Oregnek, kopottnak tűnt fel a színház, az új időkbe nem illett már bele. Bucsut kellett tőle venni — illetve már bele. Bucsut kellett tőle venni — ámde ez a bucsu nem fájdalmas A régi színház romjából szebben, fényesebben emelkedik ki az új, s a mint a régi színház hervadhatlan érdemeket szerzett a nemzeti öntudat felébredésére körül, legyen az új épp olyan érdekes osztályosa a nemzeti öntudat diadalmas munkájának.

Az ünnepély már tegnap este megkezdődött a régi színház ünnepélyes bezárásával. Ma lesz az új Nemzeti Színház ünnepélyes felavatása.

Kolozsvár város két napig tartó ünnepén képviselteti magát a kormány, a törvényhozás, az ország törvényhatóságai, színésze, a fővárosi sajtó és azonkívül az ország több szépművészeti és közművelődési egyesülete. A kormány képviselőjében Andrássy Gyula gróf és Darányi Ignác miniszterek vesznek részt. Az országgyűlés két házának küldöttségét Justh Gyula házelnök vezeti. Justh Gyula tegnap a küldöttséggel Kolozsvárra utazván Nagyváradon ebédelt az állomáson 25 képviselő társaságában.

Nagyváradról Rimler Károly polgármester Bordé Ferenc városi főjegyző, Hoványi Géza dr és Adorján Armin dr képviselik a kolozsvári színházavató ünnepen a város törvényhatóságát, illetve a színházi bizottságot és a Szigligeti társaságot.

MULATSÁG.

A hivatalnokok táncestélye.

A Fekete Sas hatalmas nagyterme ma este virágokkal lesz telve. Egy estére ismét vig lesz a vén terem, hatalmas őszi rózsaszörök és sötét zöld galyak meglogják eleveníteni és el fogják fedni az ó falakat. Az alakulásban levő hivatalnokok egyesülete tartja meg ma este első mulatságát, mely a közönség közt megnyilvánuló érdeklődés után ítélve, az ősz legfényesebb mulatsága lesz.

Az estélyt hangverseny fogja megnyitni melyen a közreműködők mind általánosan elismert művészek, akik előadásukkal valósággal meg fogják lepni a közönséget. A rendezőség minden alkalmat és eszközt felhasznált, hogy egy szórakoztató, feszelen estélyt nyújtson a megjelenőknek.

Az estély tiszta jövedelme az alakulandó egyesület alapja javára lesz fordítva és már ez ideig is számosan fizettek felül. Az estély nyolc órakor veszi kezdetét. A rendezőség a megjelenő hölgyeknek, mindjárt a pénztárnál egy érvényes sorsjegyet fog ajándékozni, melynek főnyereménye 40.000 kor.

A hangverseny programja a következő:

Nyitány. Játsza Bebe Károly zenekara.

1. Költemény. Szerezte és felolvassa *Dutka* Ákos.

2. a) Mozart opera ária;

b) Kuruc dalok László Kálmántól. Éneklő *Lobermayer Gyula*. Zongorán kíséri *Kurczmann János*.

3. Szavaltat. Tartja *Popity János*.

4. Magyar dalok. Hegedűn játsza *Buday Pál*.

5. Ongyilkos. Monológ. Előadja *Löwenstein Mór*.

6. Zongora szóló. Előadja *Kurczmann János*.

7. Bűvészeti paródia. Előadja *Pollák Ignác*.

A kereskedésekben levő jegyek csakis ma délelőtti 10 óráig kaphatók, azontul pedig este a pénztárnál.

TÁVIRATOK.

A francia püspökök ülése.

Páris, szept. 7. Hírlik, hogy a francia püspökök tegnapi ülése a kath. templomok kérdésével foglalkozott. Előterjesztett az ülésen e tárgyban egy kath. jogász véleménye. E vélemény szerint az összes templomok Franciaországban a községek tulajdonát képezik és a községek képviselőtestületek, ha még annyira köztársasági érzelműek vagy radikálisok — ismerve a katolikusok hangulatát, kerülni fogják a konfliktust. E vélemény folytán ismét szaporodott azok száma, akik nyugodtan akarják bevárni a további fejleményeket, de a konferencia többsége sürgeti a törvényes biztosítékot a katolikusok javára, és valami alkalmas modus vivendi felől tárgyal.

Szerencsétlenség a hadgyakorlaton

Bukarest, szeptember 7. A Konstanca mellett megtartott kombinált szárazföldi és tengeri hadgyakorlaton nagy szerencsétlenség történt. Egy csónak t. i. felborult a tengeren. 11 katonára és egy tisztra, kik benne ültek, a tengerbe fult.

Strossmayer utóda.

Szarajevó, szept. 7. Stadler boszniai hercegérseket megkínálták a diakovári püspöki székekkel, mely Strossmayer halálával megüresedett. Az érsek csak úgy hajlandó elfoglalni Strossmayer örökét, ha a boszniai érseki székre az általa megjelölendő három főpapi méltóság közül ültetnek valakit.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei és nagyváradai nőegylet ünnepélye.

— *Gerliczyné jubileuma.* —

A biharmegyei és nagyváradai nőegylet 40 éves fennállása s elnöke és alapítója mélt. özvbáró *Gerliczy Félixné* 40 évi elnöki működése alkalmából az 1906. évi szeptember hó 12. és 13. napján Nagyváradon jubileumi ünnepélyt rendez, melynek műsora a következő:

Szeptember hó 12-én este 9 órakor fáklyás-menet egyleti elnök, özvbáró *Gerliczy Félixné* urnő öméltsága lakásához. Indulás a Szent László-térről. Özvbáró *Gerliczy Félixné* dr *Stokker József* beszéddel üdvözlö.

Szeptember hó 13-án:

Délelőtt 10 órakor hálaadó isteni tisztelet az olasz-i róm. kath. plebánia templomban. A hálaadó isten tiszteleten *Fetser Antal* segéd püspök misézik.

11 órakor ünnepélyes közgyűlés az »Erzsébet leányarvában.« Itt a jubiléumt özvb. *Grunwald Henrikné* üdvözlö. Az ünnepi beszédek a vármegye nevében dr *Miskolczy Ferenc* lispán, a város nevében *Rimler Károly* polgármester tartják. Ezek után az egyesület titkára *Böszörményi Géza* az egyesület 40 éves történetét olvassa föl.

Háromnegyed 12 órakor elnök arcképének leleplezése a »Lujza Otthonban.« Az arckép leleplezésénél *Huzella Gyuláné* tart beszédet.

Este 8 órakor köz-estebéd a Pannonszálló nagy termében. Az estebédre a jegyek 5 koronánként válthatók *Mezey Mihály* kir. közjegyzőnél, *Huzella Gyula* és *Láng József* üzletében, valamint a nagyváradai és biharmegyei kaszinóban.

A rendezőség fölkéri az érdekelteket, hogy

jegyüket legkésőbb szeptember hó 10-ig kiváltani sziveskedjenek.

Igazságszolgáltatás.

Meglopott nagykereskedő. A belvárosi *Kertész Tódor* nagykereskedő cég üzleti alkalmazottai régóta észlelték, hogy valaki nap-nap után dézsmálja az áruaktárt. Hosszas megfigyelés után rájöttek, hogy a tolvajlásokat az üzlet egyik alkalmazottja *Kovács Lajos* kereskedősegéd követte el, aki a lopott árukat hazaküldözte atyjának *Kovács János* házrészternek Nagyváradra, még pedig, hogy otthon gyanút ne keltsen, azzal a megjegyzéssel, hogy ezen árukat egy esődtömegből vette árverés útján. A lopások feltedezése után a lopott árukat két nagy utazó ládába és egy nagy kosárba csomagolva meg is találta a nagyváradai rendőrség *Kovács János* nagyvárad lakásán. A bünvizsgálat, amely lopás büntette miatt a fiú, *Kovács Lajos* ellen folyt, ki lett terjesztve orgazdaság büntette címén az apára *Kovács Jánosra* is s a vádtanács mind a kettőt vád alá helyezte. Tegnap tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék dr *Makucz bíró* elnöklété alatt. A tárgyaláson a vádlott kihallgatása után, melynek folyamán részletesen elmondotta, hogy lopkodta össze a sok értékes holmit, a panaszos cég képviselője *Kertész Nándor* tekintettel arra, hogy a lopott holmik megkerültek, visszavonta volt alkalmazottja ellen tett panaszát. A bíróság ezután az apa ellen folytatta csak a tárgyalást s dr *Grüber* ügyész vád- és dr *Fodor István* védelme után *Kovács Jánost* csupán a bűnpártolás vétségében mondotta ki bűnösnek s ezért 3 heti fogházra ítélte. Az ítélet ellen az összes felek felebbezték.

A kólyi gyilkos tárgyalását kitűzték. Bizonyára emlékeztetes még a közönség előtt az a borzalmas gyilkosság, melylyel *Orbán Margit* és *Nagy Imre* kólyi lakosok egy szerencsétlen embert megfosztottak életétől. Most az esküdtszék elnöke kitűzte a borzalmas gyilkosság tárgyában a főtárgyalás határidejét. E szerint az ügyet még e hó 25-én tárgyalni fogják. A szeptemberi esküdtszék egyedüli szenzációs tárgyalása lesz ez, melyen meg fog jelenni ugyszólván az egész Kóly községe és Jankatalva is.

Zigány Árpád szabadlábon. Brassó-ból jelentik, hogy Császár vizsgálóbíró a *Zigány* és *Bloch* ellen kért vizsgálati fogság elrendelését megtagadta. Az ügyész e miatt a vádtanácsához felfolyamodott, mely ma tartott ülésén jóváhagyta a vizsgáló bíró intézkedését. A vádtanács határozata folytán *Zigányt* és *Blochot* nyomban szabadlábra helyték.

Sztrájk gróf Stubenberg birtokán. Még a tavasszal történt, hogy a gróf *Stubenberg* vidi pusztai birtokán, mert nem volt megelégedve az odavaló munkásokkal idegen munkásokat alkalmazott. Az idegen munkások meg is kezdtek a munkát azonban munkájukat rövid idő múlva abba kellett hagyniok, mivel az odavaló munkások elkergették őket. A főszolgabíró megindította az ügyben a vizsgálatot és *Egresi Sándor*, *Barta Lajos*, *Mike Sándor* és *Száldobágyi József* munkások ellen megindította a kihágási eljárást. Az eljárás alatt a fentiek tagadtak mindent, azonban a kihallgatott tanuk mind terhelőleg vallottak, miért is a főszolgabíró 21 munkást egyenként 20 napi elzárásra és 50—50 korona pénzbüntetésre ítélte el. Az ítélet ellen felebbezést adtak be, az elítéltek, melyet a margitai főszolgabíró most terjesztett be az alispánhoz.

KÖZGAZDASÁG.

Pótvásár engedélyezése. A kereskedelmi m. kir. miniszter megengedte, hogy Bihar-megye *Nagybárd* községében f. évi augusztus hó 13-ára esett, de elmaradt országos vásár helyett f. évi szeptember hó 17-én pótvásár tartassék.

Vasut Kisvárdá és Ermihafalva közt.
A kereskedelmi miniszter tegnap egyik leiratában értesítette Biharvármegye alispánját, hogy Kisvárdá állomástól Nyirbátorig, továbbá Kisvárdá állomástól Ermihályfalvaig vasuti utvonal létesítésének előmunkálatait a szabolcsmegyei helyi érdekű vasutak részvénytársaságának engedélyezte. Az új utvonal Biharvármegyéből csupán Ermihályfalvát fogja érinteni a többi érintett községek már mind Szabolcsmegyéhez tartoznak.

Ertéktőzsde.

Budapest, szeptember 7.

Osztrák hitelrészvény	678
Magyar hitelrészvény	796
Loszmitol bank	506
Rimamuranyi	525
Osztrák-m. állam vasutirészvény	670
Közuti vasut	594
Városi villamosvasut	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, szeptember 7.

Buza okt.	13.98	14.02
Rozs okt.-re	12.10	12.72
Tengeri ápt. 1907	10.12	10.14
Zab ápr.-ra		12.82
Repeze aug.-ra	32.50	10.34

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906. szept. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	112.50
Magyar koronajárdék 4%	94.70
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	881.60
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	94.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.
Magyar gyermekj. sorsjegy-kölcsön	207.
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	151.
Osztrák járadék papirban	99.
Osztrák járadék ezüstben	100.
Osztrák korona járadék	117.55
Osztrák járadék aranyban	99.35
1860. oszt. államsorsjegyek	1.55
Osztrák-magyar bankrészvény	17.65
Magyar hitelbank részvény	810.50
Osztrák hitelbank részvény	672.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	676.44
Német birodalmi márka	19.07
London vista	117.25
Páris vista	239.82
20 márkás arany	95.30
20 frankos frankos (Napolendor)	23.44

Nagyváradai hetivásái.

A nagyváradai piacon 1906. szeptember 3-4. napján tartott vásárban eladott természetények és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 1-ső	12.80	12.60	Kétszeres buza	10.20	10.	9.80	Rozs ó	10.	uj	9.80						
Árpa ó	10.20	uj	10.	9.80	Zab ó	13.40	uj	12.20	12.	Tengeri	14.20	14.	Borsó	30		
Lenese	36.	Bab	20.	Köleskása	36.	Burgonya	4.	100 kiló lángliszt	25.20	Zsemlyelisz	24.	Fehérkenyérlisz	24.50	Barnakenyérlisz	20.	
Széna fuvarral	4.60	Szalma fuvarral	1.20.	Só zott szalonna	168.	Zsup-szalma	18.	A om-szalma	12.	1 köbméter	büktfa	7.	Tölgyfa	8.	Cserfa	8.
1 kiló marhahus I. o.	1.44.	1 kiló marhahus II. o.	1.30	1 kiló marhahus III. o.	1.28	1 liter ó-bor	1.	1 liter uj-bor	80.	liter pálinka	72.	1 liter szilvapálinka	1.60.	1 liter szesz	2.	
1 m. kőszó	21.80.	1 mm. nyers fagygyu	72.	1 mmjolvast. fagygyu	92.	1 mm. szappau	50.	1 mm birka gyapju	1 m m. magyar gyapjó	1 mm.	hltr. -bor.	64.	1 hltr. ujbor	38		
1 m. m. mész	1.80	1 mm kemény faszén	320	1 mm. puha faszén	3.	1 hltr. kendermag	1.	1 hlt. köles	1 hltr. repce	1 hlt. dió	40	1 hltr mugyoró	1 hltr aszalt szilva	38		
1 kg szalonna nyers	144	1 kg sertéshus	144	1 kg vereshajma	14.	1 kg foghagyma	40									

1 kg bors 220 1 kg paprika 4.50 1 kg barna kenyér 18.— Egy liter kőolaj —44

Forgalmi kimutatás 1906. szept. 3-4.
Tiszta buza körülbelül 300 htl — Kétszeres buza 1200 hltr Rozs 1080 hltr Árpa 100 hltr Zab 80 hltr Tengeri 30 hltr burgonya 160 hltr.

Lábasjóságok Hizott sertés mintegy 132. félhizott 225 drb 2 évesőt feljebb 390 drb 1 éves 161 feljebb 150 Süldő 146 drb malacz 135 drb. Vágó marha 90 drb Jármos ökör 300 drb Fehős tehén 286 drb borju 330 drb bivaly 26 drb. juh és kecske 42 drb Ló 712 darab

Marha ártáblázat 1906. évi szept. 3-4
1 pár I-ső rendű jármos ökör 800-960 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör 710-820 korona.
1 pár II-ad rendű jármos ökör 610-730 korona.
1 drb fejős tehén 185-420 kor., 1 drb vágó ökör 220-440 kor. 1 drb. vágó tehén 210-380 ökör
1 drb veres borju 42-60 kor. 1 drb. fél éves borju 65-92 kor., 1 drb egy éves borju 74-170 kor., 1 drb két éves borju 90-240 korona. 1 drb hizott sertés 120-124 kor., pár fél éves sertés 35-56 kor., 1 pár egy éves sertés 70-85 kor. 1 pár két éves sertés 130-190 korona 1 drb. igás ló 170-240 korona. 1 p r ökörbőr 58-60 gor., 1 pár tehénbőr 42-52 kor. 1 pár borjubőr 10-20 kor., 1 pár ló bőr 18-26. korona.

NYILTÉR.

HOLNAP

Vasárnap, folyó hó. 9-én,

a „Bazár“ vendéglő kerthelyiségében a budapesti első honvéd zenekar, **Bachó István**, a városunkban is igen jólismert és közkedvelt karnagy vezetésével

HANGVERSENYT

rendez.

Belépti díj **60** fillér.

Számös látogatást kérnek

Szauer és Dolgos.

Alapítva 1878.

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca.

üzletben

Leitner László

rehabilitáció

cikkek a legolcsóbban sze-

s egyeb alsó ruházati

Cipő, kalap, fémernemű

Iskolás gyermekeknek

Helyi és vidéki telefon 217.

Bercencei szilvát

pálinkafőzésre, hektolite-
renként *hat koronáért*
vásárol az Érmelléki részv.
társaság, Nagypiac-ter 10. sz.
1739.

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. — 14.
Irta: Fergus Hume.
— Angolból. —

Moreland fölkel, odament egy kis asztalhoz, amelyen Whyte arckép albuma feküdt és szólanul kinyitotta. Rövid keresés után megállt egy nagyobb kabinet-arckép előtt és azt mondta:

— Néze meg ezt!
Nagyon szép fiatal leány arcképe volt s amint mrs Hableton meglátta, rögtön álmétkodva csapta össze a kezét:

— Hiszen ez miss Frettlby! És honnan ismerte őt mr Whyte?

— Ismerte az apját; ajánló leveleket hozott hozzá Angliából — felelte Moreland.

— Ah, valóban? — mondta a detektív vontatva. — Mr Whyte tehát ismerte Frettlby Márkot, a milliomost: de hol vette a leány arcképét?

— Maga a leány adta neki — felelte Moreland. — Az bizonyos, hogy Whyte halálosan szerelmes volt miss Frettlbyba.

— És leány? . . .
— Az meg mást szeretett — mondta Moreland vállat vonva.

— És ugyan kit? — kérdezte a detektív mohón.

— Valami Brian Fitzgeraldot, akivel jegyet is váltott. Ez is halálosan szerelmes volt bele és többször össze is szólalkozott emiatt Whyte-tel.

— Hm! Hm! — dünnyögött a detektív. — És ismeri ön ezt a mr Brian Fitzgeraldot?

— Sajnos, nem — felelte Moreland hiden. — Whyte barátjai nem voltak az én barátaim is. Whyte előkelő, gazdag családból való fiatalember volt és a legjobb társaságokban forgott. Én csak szegény ördög vagyok, aki a társaságon kívül ólálkodom, de egyelőre még nem sikerült bejutnom a felső tizezer szövetségébe.

— De látásból talán ismeri? — kérdezte mr Gorby.

— Oh, hogyan — felelte Moreland. — Kissé hasonlít hozzám, amivel azért kérkedem, mert azt mondják, hogy ez a Fitzgerald nagyon csinos fickó. Magas elegáns uri ember. kissé raccsol, ha beszél és fölötte kedves, előkelő a modora . . . De önnek ismernie kell — fordult mrs Habletonhoz: — hisz három négy héttel ezelőtt volt itt; legalább Whyte így mondta nekem.

— Ah, hát az volt mr Fitzgerald? — kérdezte mrs Hableton meglepetve. — Igen, igen: kissé hasonlít önhöz a leány tehát, aki miatt összeveszték, m's Frettlby volt?

— Nagyon valószínű — mondta Moreland fölkelve. — Most azonban, ha megengedi, mennem kell — fordult mr Gorbyhoz, — Itt a névjegyem és a lakásom. A legnagyobb készséggel leszek segítségére mindenben, amit óhajt

mert Whyte volt a legjobb barátom. S ha a gyilkos főikutatása . . .

— Ön, az már nem lesz nehéz! — vágott közbe a detektiv hirtelen.

— Önnek talán már van gyanuja is? — kérdezte Moreland és fürkészve nézett a detektivre.

— Van.

— S mit gondol, ki a gyilkos?

Mr Gorby babozott néhány pillanatig s aztán határozottan mondta:

— Van egy ideám . . . de még nem vagyok bizonyos benne . . . mihelyt az lesz, azonnal beszélni fogok.

— Ön azt hiszi, hogy Fitzgerald gyilkolta meg Whyte barátomat — mondta Moreland.

— Látom az arcából.

Mr Gorby titokzatosan mosolygott és kitérően felelt:

— Meglehet . . . De várjunk, míg bizonyos lesznek benne.

(Folyt. köv.)

Dr. VUCSKICS GYULA.

Üzlet áthelyezés!

A már 18 év óta fennálló óra — ékszer és látszer üzletem, óra javító műhelyem a Fekete Sas szálloda épületének lebontása folytán

Fő-utca Orsolya zárda épületébe

(Kiss Dávid dobány tőzsdéje során.) helyeztem át, s azt Szilágyi Géza és Társa törvényszékiileg bejegyzett cég alatt folytatom. Raktáromon menyegzői, keresztelési, bérnalmási, névnapis más alkalmakkori ajándék tárgyak igen széles választékban találhatók.

A n. é. közönség szives bizalmát továbbra is kéri

kiváló tisztelettel

Szilágyi Géza órás

Fő utca

Egy tanonc felvétetik.

Házhelyeknek,

villáknak, gyártelepeknek alkalmas hely a vasut-állomás mellett eladó. Értekezhetni lehet: WILGECZ JÓ-ZSEFNÉL ugyanott.

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvétetnek a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

!! Csak még pár napig !! Cirkus K. Lipót

Nagyvárad, vásártéren.

Ma szombaton szept 8-án 2 nagy és fényes előadás. d. u. 4. és este 8 órakor.

Vasárnap szept 9-én 2 nagy és fényes előadás d. u. 4 és este 8 órakor.

Minder előadás óriási programmal. Fellép a

„Liliputi csoport“

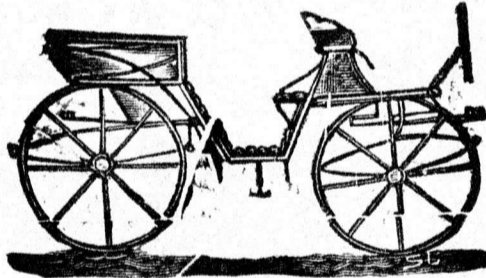
minden előadáson. A d. u. előadásokon felnőttek, gyermekek és katonák felét fizetik. Este a már ismert helyarak mellett.

Hétfőn nagy fényes előadás

Baross-utca 60—sz. házban egy modern uri lakás fürdőszobával s a hozzátartozó mellékhelyiségekkel **1906 november 1-től**, valamint ugyanott egy udvari magtár és aszfaltozott pincehelyiség minden órán kiadó.

Értekezhetni a Polgári takarékpénztár részvénytársaságnál **Kossuth Lajos-u. 4 sz.**

Villanyerőre berendezett n.-várad KOCSIGYÁR!

Hogy Biharvármegye gazdaközönségének kocsis szükségletét kielégíthessük, gyárunkat

villanyerőre

rendeztük be s így azon helyzetbe jutottunk hogy képesek vagyunk a legnagyobb megrendeléseket a legrövidebb idő alatt teljesíteni.

Raktárunk megtekintését új kocsikból a nagyközönség figyelmébe ajánljuk mindennap reggel 7-től d. u. 6-ig.

Nagyvásár alkalmával a kocsikiállítás Szilágyi Dezső-utcán rendezük.

Állandó raktárt tartunk u. m. fedeles, fedetlen, üveges landauer, landonet, Esterházi, bordás, paszket, kucsir, női hajtó charaban és sandlaufer kocsikból.

Bármilyen fék 12 óra alatt szereltetik.

Mint a gumi kerek helybeli képviselője, azokat részletfizetésre szállítjuk és a tőlünk beszerzett gumikerek javítását díjmentesen eszközöljük.

Elvállalunk ezenkívül mindenféle javításokat u. m. kovács, kerékgyártó, szatler, fényező munkát a leggyorsabban elkészítve.

Mindenféle kocsikellékek u. m. lámpa, szivacs, szarvasbőr, nicklirozott rudvasalás gyári árban kaphatók

Régi kocsikat javítunk s egész újra is kicserélünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel

VADÁSZ TESTVÉREK,

kocsigyárosok, Szilágyi Dezső-utca. **Telefon sz. 445.**

Ugy vidéki, mint helybeli levélmegrendelésekre személyesen jelenünk meg. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. 1737

Világkiállítás Szt. Louis 1904 legfőbb kitüntetés Grand Prix

Globusz

fémfeszítő kivonat

minden más készítménnyel felülmúl

Egy földbirtokos írja.

Ujváros.

Felkérem, hogy postafordultával küldjön nekem az Ön Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító teájából két csomaggal. Küldjék ezt a teát Debrecenbe, Szathmári Gábor ház- és földbirtokosnak Debreczen, 1664. házszám. Én ajánlottam a betegnek a teát, mert avval már sokakat meggyógyítottam. Kérem tehát Önt, hogy postafordultával a kért vértisztító-teát magyar használati utasítással utánvétellel küldje meg, de minél gyorsabban. Ugyannak a fenti betegnek még több adagra is lesz szüksége, mert azt tanácsoltam neki, hogy a teát legalább két hónapon keresztül használja. Még egyszer van szerencsém a fenti címet emlékeztetébe hozni és kérni a gyors küldést.

Tisztelettel

Liszky Ferenc földbirtokos.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és drogueriakban.

Figyelem.

A közelgő iskolai évre tanintézetekbe menő gyermekek és leánykák számára szükségelt *teljes fehérneműfelszereléseket, paplanokat, trikókat, harisnyákat, zsebkendőket* a t. közönség a legjutányosabb áron szerezheti be az

Alkalmi Áruház-ban

Nagyváradon, Fő-utca Rimanóczy-palota.

Nagy választéku *ujdonságok* ruhakelmékben, selymekben, női és férfi fehérneműekben vászon és asztalneműekben. Nagy mennyiségű szövet és selyem maradványok minden elfogadható áron. — Kérem a t. közönséget áram olcsóságáról meggyőződni. Tisztelettel

SZÉKELY JENŐ.

B A R N A J E N Ő

női ruha és divatcikkek áruházán FŐ-UTCA, Veiszlovits-ház.

Ü z l e t m e g n y i t á s !

A n. é. közönséget tisztelettel értesitem, hogy *női divatáru üzletemet Nagyváradon, (Fő-utca Veiszlovits-ház)*

m e g n y i t o t t a m.

Áruházamat teljesen fővárosi mintára rendeztem be. Rakár on tartok; **Női divat, kosztüm kelméket, blouz-selymeket, vásznat, fehérneműt.**

Nagy választék áll **csipkékben, ruhadiszekben, rövidáru, varró kellékben** a t. vevőközönség rendelkezésére

Áram kitűnő minőségéért szavatosságot vállalok.

Szolid szabott áruk!

A nagyérdemű közönség üzletemben elsőrendű kiszolgálással a legjobb áruknál is igen **előnyös árakkal** találkozhat.

Midőn még megemlítem, hogy ismereteimet, szakképzettségemet és tapasztalataimat a helybeli **Ifj. Kohn Sámuel cégnél** 10 éven keresztül sajátítottam el, magamat a nagyérdemű vevőközönség kegyes jóindulatába ajánlva kérem kitűnő pártfogásukat.

Kiváló tisztelettel

B a r n a J e n ő.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendű kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

Üzlet áthelyezés.

A Fekete Sas szálloda épületének lebontása miatt

katonai és polgári

szabó-üzletemet

Fő-utca, Orsolya-zárda-épületbe helyeztem át.

A n. é. közönség és vevőim további nagybecsű bizalmát kérem kirünő tisztelttel

Sz. Kocsis János,

katonai és polgári szabó. 1741.

Telefon 458. sz.

Alapított 1861 ben.

Teljes lakás, szálloda, kávéház
és fürdőberendezések műipari vállalata.

Saját készítésű olcsó, modern, matt és fényezett

bútor és kárpitos munkák

elegáns háló, ebédlő, salon és uriszoba berendezések, valamint egyes asztalos és kárpitos butordarabok jutányos gyári árban, kezeséggel

Kívánatra rajzok és költségvetések.

Tisztelettel:

WALLERSTEIN FERENC.

Saját műhely. Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Pénz!

Olcsó

tőketörlesztéses kölcsönöket

10-75

évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél (convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való adás-vételét vagy bérletét a legsikeresebb eredményel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finanszírozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelfogalmi irodája.

Nagyvárad, Mészáros-u. 2. sz.

Telefon szám 424.

A világ legnagyobb mozgófénykép-vállalata, a kinematográfok királya,

a Narten-féle Bioskop

Nagyváradon a VASÁRTÉREN szeptember 1-étől felépített óriási csarnokában minden másodnap új műsorral szenzációs előadásokat tart.

Műsor:

Szombat, szeptember 8-án.

Orosz ezred átvonulása a Bajkál tavon — Japán körmenet — Egy levélszekrény mint élet mentő — Csodák a tenger mélyében 2000 meter színezett kép a mozgófényképek remekműve Festőcsínyek — Indusok és gyarmatosok harca (Vild West életkép) — Szomszéd lámpája — Megbűntetett pajkosság — Gyermekkiállítás — Fregoli mint átváltzó művész — Dráma a felhők között — Művészi látomány — A birkozó számár — Csodálatos méhkas (színezett) — Meyer bácsi és családja a kiránduláson — Egy borzalmas éj — A láthatatlan emberek — Elpusztíthatatlan macska — Betörők a munkában — Barnum féle utazó koffer — Egy harmonikus szerelme.

Az előadásokon a cs. és kir. 37-ik gyalogezred zenekara játszik.

Előadás kezdete este 8 órakor. Pénztárnyitás este 7 órakor. Vasár- és Ünnepnep 4 és 8 órakor. Helyárak: Számozott I. hely 1 kor. II. hely 60 fill. III. hely 40 fillér. Fenntartott páholyülések (4 személyre) 4 kor. előjegyezhetők a Bioskop nappali pénztáránál. Műsorváltozás fentartva.

Kiváló tisztelettel

Narten György,
magánmérnök, tulajdonos.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Olaszi, Fő-u. Bazár épület.

Nagyvárad legnagyobb áruháza.

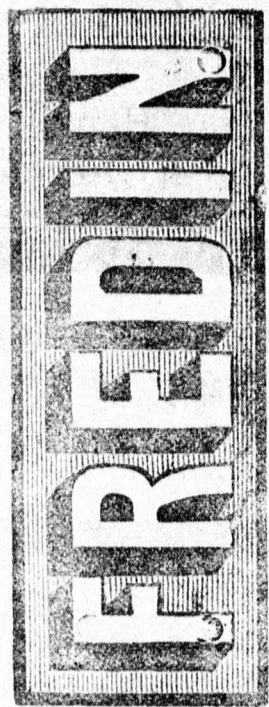
Ha igazán pénzt akar megtakarítani s bámulatos olcsón vásárolni úgy kizárólag minden rőfös, rövidáru, és diszilési cikkekért az Amerikai Áruházba forduljon, hol most szezon végén még a szokott olcsó áránál is olcsóbb árakban árusítanak.

Különb en is mindenki tudja, hogy

az amerikai áruház olcsó árai utólérhetetlenek.

Kérjen
csak
Selle & Kary's

Legjobb

tisztítószer

1804. mindenféle
sárga és fekete cipőnek
Különösen ajánlható
Boxcalfs-, Oscaria-,
Chev- és Laxnareck-
cipőknek.

BÉCS, X.11

Hirdetések

jutányos áron

felvételnek

a

"TISZÁNTUL,"

kiadóhivatalában.

Hinsenkamp Ernő

műszaki iroda.

Ganz és Társa motorosztályának, valamint
Drössler Károly pozsonyi gépgyárának ke-
rületi képviselője **Nagyváradon, Tisza**
Kálmán-tér 3. szám.

Legjobb szerkezetű benzin-, szivó-, gáz-
és légszesz motorok 1—200 lóerőig. —
Gazdasági gépek

KIVÁLÓ KITÜNŐ VETŐGÉPEK, BORSAJTÓK,

cséplőkészletek motor és gőzhajtással.
— Malom és olajgyár berendezések stb.
kaphatók. Minden a gépszakmába vágó
munka u. m. szakértői vizsgálat és
vélemény, becslés, tervezés elvállal-
tatik.

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagy-Váradon.

Lebonyolít mindenféle bankügylet
u. m. váltókölcshöz nyújt, jelzálog-
kölcshöz ad kamat okra, betéteket elfogad-
könyvre, 5. % mellett és folyószá-
mlára, valamint folyószámlakölcshöz nyújt

Konvertál kölcsönöket előnyös
kamattal mellett, előleget nyújt érték-
papirookra, kézi zálogokra stb.

Az intézet
helyisége **Szaniszló-u. 61. sz.** alatt Uri és
Szaniszló-u.
sarkán Grósz Sándor házában van.

*Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzt idegenbe,
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű*

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.
Kívánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

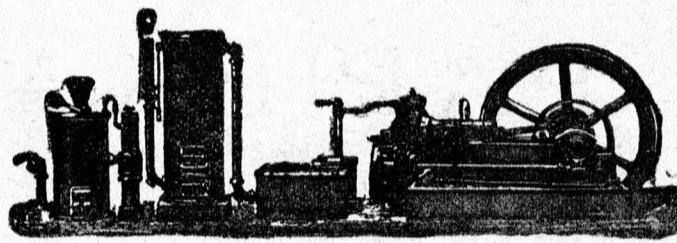
Osers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja elsőrendűnek elismert, legújabb szerkezetű

szívógáz-generatoros motorait.

Üzemköltség
óránként és ló-
erőóraóra 1 $\frac{1}{2}$ -
2 $\frac{1}{2}$ fill. Antra-
cüt, füstölő, agy
kocsz tüzevére
egyaránt alkal-
mas.

Legmesszebb
menő
szavatosság!
Elsőrendő
referenciák
Kedvező
fizetési
feltételek!

Benzin-motorok és lokomobílok szolid kivitelben.

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

A NAGY

végeladás

már folyó évi október hó 15-én berekesztetik

SPITZER TESTVÉREK zöldfa-utcai üzletében.

Az idő rövidsége kényszerít, hogy a még meglévő
kelmék árait újból tetemesen leszállítsuk és most
már minden árért

a beszerzési áraknál sokkal olcsóbban is eladjuk.

Különös figyelem!

Női őszi felöltők még olcsó árban is!

Női kosztüme és fekete szövetek fél árban is!

Az összes téli posztók és barketek minden árért!

Függönyök és ágyterítők részben fél ár!

Szőnyegek az ár egyharmada elengedésével!

Közismert jó rózsahegyvi vásznak, késmárki ab-
roszok, szervieták, törülközők, Schroll-féle finom siffo-
nok, finom fehérpíke barketek *bármily olcsón is*
eladatnak.

Saját gyártmányu iskola cipőinket

ajánljuk a nagyérdemü közönség szives figyelmébe, ugyszintén a **legfinomabb kivitelü női és férfi cipőinket**, melyek saját gyárunkban készülnek *Szabott árak!*
a legocsóbb árak mellett.

Tisztelettel:

Nádor Henrik és Társa,

Helybeli és vidéki telefon 63.

1755.

Nagypiac-tér, Kereskedelmi palota

HAAS FÜLÖP és FIAI szőnyeg és butorszövet gyárosok Magyar kir. udvari szállítók.

Nagyvárad, Fő-utca, az új Rimanóczy-palotában.

Biharmegye és Nagyvárad közönségének ajánlja szives figyelmébe

dusan felszerelt raktárát.

Eredeti keleti szőnyegek nagy választékban a legolcsóbb árakon.

Továbbá minden egyébnemü szőnyegek, futószőnyegek, linoleum kókusz-futók, kókusz-lábtörölők, kerevet átvetők, angora kecskebőrök és erdélyi pokrócok.

PAPIRKÁRPITOK

ugymint: szalon, uri-, ebédlő-, hálószobáknak legújabb styl szerint. Ágy-, asztal, flanell-, koci- és utazótakarók, függönyök és portierek minden minőségben és árban.

Butorszövetek a legelegánsabb, valamint a legegyszerűbb kivitelben. **Jutányos árak mellett.**
Haas Fülöp és Fiai gyárosok, m. kir. udvari szállítók. Fő-utca. Rimanóczy-palota.

Vallerstein Fülöp Fiai Nagy-Várad Bémer-tér.

Két nagyobb áruraktár megvétele azon kellemes helyzetbe juttatott bennünket, hogy

intézetek és iskolákba jövő fiú és leánygyermeknek

szükséglendő mindennemü fehérenemüeket, harisnyákat, zsebkendőket, eddig még nem létezett **olcsó szabott árak** mellett szolgálhatunk. Ugyanezen alkalommal értesítjük n. b. vevőinket, hogy

visszamaradt nyári raktárunkat

saját bevásárlási árunkon alul, tehát gyári áron alul elárusítjuk.

Szőnyegek, függönyök, ágy és asztalterítőkből, felhalmozott izléses raktárunk mélyen leszállított árakon.

Asztalnemüek és vásznakban a legjobb gyártmány.

Szövetek, diszek, csipkék minden elfogadható árban. — **Confectio** raktáram, különösen közhasználatra való darabok minden versenyt felülmulnak.

Olcsó, szabott árak minden darabon jelezve és **ezenkívül** még készpénz-vásárlásnál

5% **árengedmény.**

Postai rendeléseknél a meg nem felelő árúért a pénzt visszaadjuk.

Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Madracok és paplanok mérték szerint.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.

Maradékok félárban

Férfiingek és szallitok